

РЕШЕНИЕ

№ 6243

гр. София, 10.11.2020 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 69 състав, в публично заседание на 28.10.2020 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Милена Славейкова

при участието на секретаря Грета Грозданова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **5294** по описа за **2020** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 - 207 АПК.

Образувано е по искова молба рег. № 23448 от 31.10.2011 г. по описа на АССГ, подадена от [фирма], ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление [населено място], [улица], ет.1 и със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.1, чрез адв. М. А. от САК, срещу Агенция „Митници“, за присъждане на обезщетение на основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ за имуществени вреди – пропуснати ползи от нереализирана печалба в размер на 989.72 лв., претърпени в периода от 15.04.2008 г. до 22.03.2011 г., ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска до окончателното му изплащане и сторените по делото разноски.

Ищецът претендира, че е претърпял вредите в резултат на незаконосъобразен административен акт – Решение № 645 от 24.10.2008 г. на началника на Митница Аерогара – С., с което е определена нова митническа стойност за вноса по ЕАД № Н0021461 от 12.04.2008 г. За обезпечаване на вноса митническите служители определили депозит в размер на 2730 лв., който ищецът внесъл, за да може да освободи стоката. Тъй като не бил съгласен с определения допълнителен размер на вземанията, с молба вх. № 2600-3699/29.07.2008 г. ищецът поискал връщане на депозита. Вместо това, било издадено Решение № 645 от 24.10.2008 г., отменено с решение № 361 от 11.03.2010 г. по адм.д. № 1909/2009 г. по описа на АССГ, оставено в сила с решение № 12321 от 21.10.2010 г. по адм.д. № 6180/2010 г. по описа на ВАС, I-во отделение. Вместо да възстановят незабавно след влизане в сила на отмяната задържания депозит, митническите служители сторили това едва на 22.03.2011 г.

В резултат на невъзможността да се разпорежда свободно със сумата от 2730 лв. във връзка с издадения незаконосъобразен административен акт, ищецът претендира имуществена вреда, изразяваща се в липса на закономерно очаквано благоприятно изменение в имущественото си състояние в размер, равен на печалбата от евентуална инвестиция на сумата в търговската дейност на дружеството, но не по-малко от законно определената лихва. Поддържа, че в случай на влягане на сумата от 2730 лв. в търговския си оборот, би реализирал печалба в размер на 989.72 лв. Навежда доводи от съдебна практика на ВАС и ВКС, според която винаги, когато едно лице е лишено незаконосъобразно от правото му да се разпорежда с определена сума (предоставена като обезпечение под формата на депозит), то търпи преки и непосредствени имуществени вреди, чийто минимален размер е съизмерим със законната лихва върху конкретната сума по аргумент от чл.86 ЗЗД.

Ответникът Агенция „Митници“ оспорва иска чрез юрк. Ст. А. в писмен отговор от 24.09.2020 г. Поддържа, че не са налице елементите от фактическия състав на отговорността на държавата по чл.1, ал.1 ЗОДОВ. Счита, че се касае за хипотетични, нереални и предполагаеми по размер и основание вреди, които не могат да бъдат обезщетени като пропуснати ползи поради липса на сигурност от настъпването им. Претендира съдът да постанови решение, с което да отхвърли предявените иски и да му присъди юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на Софийска Градска прокуратура изразява становище за неоснователност на иска.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – С. град, като прецени доводите на страните във връзка със събраните по делото доказателства, намира следното от фактическа и правна страна:

Съгласно чл. 7 от Конституцията на Република България държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Нормата прогласява основен принцип, осъществяването на който трябва да се уреди със закон. Така извъндоговорната деликтна отговорност на държавата и общините за вреди е уредена в Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ). По силата на чл.1, ал.1 ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Обезщетението е за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали са причинени виновно от длъжностното лице - чл.4 ЗОДОВ. За да възникне правото на обезщетение, е необходимо да са налице следните кумулативни предпоставки: вреда - имуществена (реално причинена или пропуснатата полза) или морална, незаконосъобразен акт, незаконосъобразно действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата (или общината) и пряка и непосредствена причинна връзка, т.е. претендираната вреда да е настъпила от незаконосъобразния акт, действие или бездействие на органа или длъжностното лице при или по повод изпълнение на административна дейност.

В случая не е спорно изпълнението на отрицателната процесуална предпоставка по чл.204, ал.1 АПК с отмяната по съдебен ред на Решение № 645 от 24.10.2008 г. на началника на Митница Аерограда С.. Видно от мотивите на решението, във връзка с вноса по спорната ЕАД № 08BG005102H0021461 от 12.04.2008 г. на задълженото лице е събран паричен депозит в размер на 2730 лв., постъпил с платежно нареждане от

15.04.2008 г., съответстващ на размера на ДДС върху определената с решението нова митническа стойност на стоките. С т.3 от диспозитива на Решение № 645 от 24.10.2008 г. ищецът е задължен да заплати публични държавни вземания в размер на 2729.01 лв. – разлика за доплащане на ДДС. Посочено е, че след влизане в сила на решението депозитът ще бъде усвоен за погасяване на възникналото митническо задължение.

С молба вх.№ 2600-3699 от 29.07.2008 г. до началника на Митница Аерогара С. [фирма] поискало възстановяване на внесения по ЕАД № 08BG005102H0021461 от 12.04.2008 г. депозит в размер на 2730 лв. Според приложено на л.32 от делото преводно нареждане депозитът по Решение № 645 от 24.10.2008 г. е възстановен на ищеца на 22.03.2011 г. Изложените обстоятелства не са спорни и се установяват от приложеното адм.д.№ 1909/2009 г. на АССГ. Спорно е дали претендираните от ищеца имуществени вреди, под формата на пропуснати ползи, са настъпили в пряка причинно-следствена връзка с отменения административен акт.

Съдът приема за неоснователно възражението на ответника за изтекла погасителна давност по чл.110 ЗЗД, според който с изтичане на петгодишна давност се погасяват всички вземания, за които законът не предвижда друг срок. Съгласно чл.114, ал.1 ЗЗД давността започва да тече от деня, в който вземането е станало изискуемо, а за вземания от непозволено увреждане давността започва да тече от откриването на дееца (чл.114, ал.3 ЗЗД). По силата на чл.116, б.“б“ ЗЗД давността е прекъсната с предявяване на иска на 31.10.2011 г. и оттогава, според чл.115, б.“ж“ ЗЗД, давност не тече, доколкото с обезсилването и отмяната на първоинстанционните съдебни актове се продължава висящността на първоначалното съдебно производство съгласно чл.226, ал.1 АПК. Давността за спорното вземане започва да тече от възстановяване на депозита на 22.03.2011 г., не е изтекла към датата на предявяване на иска на 31.10.2011 г. и е спряла да тече по време на съдебния процес, който все още е висящ.

Неоснователно е възражението на ответника за съпричиняване на вредите по смисъла на чл.5 ЗОДОВ. По силата на чл.220 ЗМ актът на началника на Митница Аерогара С. е индивидуален административен акт, който подлежи на обжалване по реда на АПК. При липса на изрична норма в специалния закон, за съдебното обжалване важи общата разпоредба на чл.166, ал.1 АПК, според която съдебното оспорване на решението е спряло изпълнението. Изпълнително основание е единствено влезният в сила индивидуален административен акт, какъвто в случая не е налице. При упражнено право на съдебно оспорване за жалбоподателя не е било налице законово задължение за внасяне на определените с оспореното решение публични задължения, поради което не е налице твърдяното от ответника съпричиняване. Още повече, че депозитът е внесен в по-ранен момент (на 15.04.2008 г.) от датата на постановяване на акта на 24.10.2008 г., поради което ищецът се е лишил от паричните си средства в момент, в който не са определени допълнителни публични вземания, още по-малко е налице влязъл в сила акт за това.

Съдът възприема тезата на ищеца, че освобождаването на стоките по спорната ЕАД № 08BG005102H0021461 от 12.04.2008 г. е било възможно единствено след учредяване на депозит. Това задължение произтича пряко от чл.80, ал.1 от ЗМ (ред. към датата на вноса), според който когато приемането на митническата декларация поражда митническо задължение, вдигането на стоките, включени в тази декларация, се разрешава само ако митническото задължение е заплатено или обезпечено. Внесеният депозит в пари представлява обезпечение, осигуряващо плащането на митническото

задължение (чл.190 ЗМ, в относимата редакция). Това предназначение на депозита се установява от вписаното във вноския документ основание чрез посочване на номера на ЕАД. Връзката между учредения депозит и допълнително установените с Решение № 645 от 24.10.2008 г. публични задължения следва от самия текст на акта, с който ищецът е задължен да заплати публични задължения в размер на 2729.01 лв., т.е. размерът на събрания депозит и на допълнително установените публични задължения напълно съвпадат, и е постановено усвояване на внесенния депозит за погасяване на тези задължения.

Учредяването на обезпечение за задълженията по процесната декларация ЕАД № 08BG005102H0021461 от 12.04.2008 г., за стоките по която е определена нова митническа стойност, респ. допълнителни публични задължения, с отмененото Решение № 645 от 24.10.2008 г., обосновава пряко причинно-следствена връзка между отмяната на акта и претендираните имуществени вреди.

В подкрепа на този извод е допълнителното заключение на съдебно-счетоводна експертиза (ССЕ) от 10.09.2014 г., прието в о.с.з. на 18.09.2014 г. по адм.д.№ 9503/2011 г. на АССГ. Според отговора на т.1 от него размерът на депозита е обвързан с определената нова по-висока митническа стойност на стоките, което е сторено въз основа на становище на Отдел „Тарифна политика“ при Митница Аерогара С. след направен анализ на представителна извадка от системата „Т.“. Внасянето на депозита на по-ранна дата от определяне на размера на публичните задължения според новата митническа стойност на стоките, или след датата на освобождаване на стоките, не дискредитира наличието на пряка и непосредствена причинно-следствена връзка между внесенния депозит и отменения индивидуален административен акт. Вещото лице е установило, че учредените от [фирма] депозити са усвоени за обезпечаване на възникналите митнически задължения за ДДС и лихви. Поясненията на вещото лице в о.с.з. на 18.09.2014 г., че разликата между декларираната и новата митническа стойност на стоките формира нова данъчна основа за облагане с ДДС, респ. определя митническо задължение за довносяне, което се явява определения размер на депозита, потвърждава наличието на този елемент от фактическия състав на отговорността на държавата по чл.1, ал.1 ЗОДОВ.

Ирелевантен е поставеният от ответника въпрос към допълнителна ССЕ от 09.10.2014 г., изготвена след проверка на счетоводните сметки на Митница Аерогара С., че внесените от [фирма] през 2008 г. депозити до тяхното възстановяване през 2010 г. и 2011 г., са останали като депозити. Независимо, дали същите са взети под отчет съгласно чл.205 ЗМ (в относимата редакция), или са останали счетоводно отразени като депозити, пряката им връзка с допълнително установените публични вземания с Решение № 645 от 24.10.2008 г. е безспорна.

Според чл.197, ал.1 ЗМ (ред. към момента на възникване на митническите задължения) обезпечението не се освобождава, докато митническото задължение, за което е било представено, не се погаси или може да възникне отново. Обезпечението се освобождава незабавно, след като митническото задължение се погаси или вече не може да възникне. Отмяната на акта има обратно действие, т.е. с обратна сила отпадат разпоредените с него задължения за допълнителни публични вземания, респ. учредения във връзка с тях депозит. С отмяната на акта за задълженото лице възниква право на възстановяване на сумите, внесени във връзка с него, т.е. възстановяване на внесенния депозит.

Съгласно легалното определение по чл.235, пар.1, б.“а“ от Регламент (ЕИО) №

2913/92 „възстановяване“ е връщане в пълен или частичен размер на заплатените вносни или износни сборове. Възстановяването или опрощаването на вносни или износни сборове се разрешава след подаването на молба пред съответното митническо учреждение преди изтичането на срок от три години, считано от датата, на която длъжникът е бил уведомен за тези сборове. Когато митническите органи установят самостоятелно в този срок някое от обстоятелствата по параграф 1, първа и втора алинея, те пристъпват служебно към възстановяване или опрощаване (чл.236, пар.2 от Регламент (ЕИО) № 2913/92). В случая, спорът не е относно правото на възстановяване на митническите задължения, доколкото депозитът е възстановен на 22.03.2011 г., а относно основанието и размера на претендираните от ищеца имуществени вреди.

Според съда, не е налице отрицателната предпоставка по чл.8, ал.3 ЗОДОВ, тъй като специалният закон – Закон за митниците или Регламент (ЕИО) № 2913/92 (приложим към момента на възникване на задължението) не уреждат специален ред за търсене на претендираната обезвреда. Действително, чл.235 и чл.236 от Регламент (ЕИО) № 2913/92 уреждат ред за подаване на молба за възстановяване на митните сборове, а по аргумент на чл.241 от него, митническите органи следва да постановят решение за възстановяване. В случая, този ред е неприложим, тъй като утежняващият административен акт е отменен по съдебен ред и възникналото от негова отмяна задължение за възстановяване на внесените депозит е изпълнено на 22.03.2011 г. Основанието за обезщетяване на твърдяната имуществена увреда поради неизползване на паричните средства от момента на тяхното внасяне на 15.04.2008 г. до възстановяването им на 22.03.2011 г. е по чл.1, ал.1 ЗОДОВ. В този смисъл е решение № 1182 от 24.01.2020 г. по адм.д.№ 2928/2018 г. на ВАС, III-то отделение, постановено по идентичен случай и между същите страни.

В гражданско-правната материя претендираното обезщетение за пропуснати ползи е уредено в чл.51, ал.1 ЗЗД относно извъндоговорната отговорност и в чл.82 ЗЗД касателно договорната отговорност. С Тълкувателно решение (ТР) № 3/2012 г. на ОСГТК на ВКС е дадено разяснение относно обезщетяване на вредите по чл.82 ЗЗД. Според него установяването на пропуснатата полза се основава на предположение за състоянието, в което имуществото на кредитора би се намирало, ако длъжникът беше изпълнил точно задължението си, съпоставено с имуществото му към момента на неизпълнението. Тъй като пропуснатата полза представлява реална, а не хипотетична вреда, това предположение винаги трябва да се изгражда на доказана възможност за сигурно увеличаване на имуществото и не може да почива на логическо допускане за закономерно настъпване на увеличаването. В практиката на ВКС се приема (напр. в Решение № 67 от 22.04.2013 г. по т. д. № 28/2012 г., Т. К., II Т. О. на ВКС), че макар и постановено по приложението на чл.82 ЗЗД посоченото ТР дава принципен отговор на въпроса за характера на пропуснатите ползи. [Според друго решение № 66 от 14.06.2011 г. по гр. д. № 1725/2009 г.](#), Г К, IV ГО на ВКС, пропуснатата полза като вид имуществена вреда, настъпила в резултат на непозволено увреждане, се изразява в невъзможността да бъде реализирано определено имущество или парично оценен интерес. Всяко неосъществено увеличаване на имуществото, което е щяло да настъпи със сигурност, ако не би било осуетено от деликта, съставлява пропуснатата полза. Такава е както печалбата, която увреденият е можел да получи от изпълнението на договор, осуетен от противоправно поведение на деликвента, така и всяка друга имуществена облага, която със сигурност пострадалият би реализирал, ако

вредоносното действие не би настъпило.

В случаите на извъндоговорна отговорност, каквато е отговорността по чл.1, ал.1 ЗОДОВ, пропуснатите ползи са определяеми въз основа на опита и обичаите в практиката - при тях вредата произтича от нереализиране на сигурна възможност за увеличаване на актива на имуществото на кредитора. Сигурна възможност за увеличаване на имуществото ще е налице, когато на база доказани обективни факти и при обичайното развитие на нещата, отчитайки особеностите на конкретния случай, може да се направи достатъчно обоснован извод, че в патримониума на ищеца действително е могла да настъпи положителна промяна.

Идентично тълкуване на характера на пропуснатите ползи като вид имуществена вреда е дадено и в практиката на Върховния административен съд, напр. решение № 5856 от 17.05.2016 г. по адм. д. № 5583/2015 г., III отд. на ВАС, според което установяването на пропуснатата полза се основава на предположение за състоянието, в което имуществото би се намирало, в случай че незаконосъобразният акт или действие, респ. бездействие, не бе рефлектирал върху него, съпоставено с имуществото към момента на увреждането. Само ако бъде доказано, че единствено по причина на въздействие върху имуществото от страна на незаконосъобразния юридически акт то е могло да бъде увеличено, претенцията може да се приеме за основателна. В решение № 5624 от 24.04.2014 г. по адм. д. № 12662/2013 г., III отд. на ВАС се посочва, че пропуснатата полза представлява реална, а не хипотетична вреда, поради което това предположение винаги трябва да се изгражда на доказана възможност за сигурно увеличаване на имуществото и не може да почива на логическо допускане за закономерно настъпване на увеличаването. В решение № 1154 от 29.01.2019 г. по адм. д. № 1338/2018 г., III отд. на ВАС е прието, че не може да се приеме за доказано, че дружеството със сигурност е щяло да реализира ползите, които твърди, че е пропуснало, които могат да се присъдят като имуществена вреда, само ако имат *сигурен характер и са в пряка причинна връзка с отменения като незаконосъобразен акт.*

Визираното тълкуване, отнесено към настоящия случай, налага отговор на въпроса налице ли е имуществена облага, която ищецът със сигурност би реализирал, ако вредоносното действие не би настъпило, т.е. ако не следваше да учреди депозит за обезпечаване на митните сборове по Решение № 645 от 24.10.2008 г.

Според отговора на задача 1 от основната ССЕ (л.70 и сл. от делото) вещото лице е приело счетоводните данни на дружеството за 2008 г. за налични свободни парични средства и реализирана печалба и чрез т.нар. просто тройно правило е определило размер на евентуалната печалба при евентуално влагане на паричните средства от депозитите в търговската дейност на дружеството от момента на тяхното учредяване до момента на тяхното връщане. Необходимостта от влагане на паричните средства в търговската дейност на дружеството при съобразяване със свободните пазарни условия изключва пряката причинно-следствена връзка между незаконосъобразния акт и претендираната вреда. Казано с други думи, евентуално влагане на сумата от 2730 лв. в търговската дейност на ищеца на 15.04.2008 г., в случай, че с нея не беше учредено спорното обезпечение, няма за свой сигурен и неизбежен резултат получаването на търговска печалба. Последната не притежава изискуемия сигурен характер и не се намира с пряка и непосредствена връзка с незаконосъобразния административен акт, което изключва възможността претендираната обезвреда да се съизмери с пропуснатата полза от нереализирана търговска печалба.

Според задължителното тълкуване, дадено в Решение на СЕС от 18.01.2017 г. по дело С-365/15: Когато вносни сборове, в това число антидъмпингови мита, се възстановяват, тъй като са били събрани в нарушение на правото на Съюза — което запитващата юрисдикция следва да провери — за държавите членки е налице задължение, произтичащо от правото на Съюза, да заплатят на правните субекти, които имат право на възстановяване, съответните лихви, считано от момента, в който възстановените мита са платени от тези правни субекти. Ето защо размерът на пропуснатите ползи, които подлежат на обезщетение по чл.1, ал.1 ЗОДОВ, поради техния сигурен характер, представлява лихвата за забава върху депозита от датата на учредяването му до датата на възстановяването на сумата, т.е. от 15.04.2008 г. до 22.03.2011 г., както ищецът правилно е определил исковия си период. Това е така, тъй като ищецът незаконосъобразно е бил лишен от възможността да ползва за определен период от време собствените си средства, понасяйки вреди под формата на пропуснати ползи, съизмерими със законната лихва за забава.

След влизане в сила на съдебния акт, с който е обявена незаконосъобразност на Решение № 645 от 24.10.2008 г., държавата дължи пълно репарирание на понесените вреди, с оглед спазване на принципите на равностойност, ефективност, пропорционалност, както и на правото на собственост, прогласено от [чл. 17 от Хартата на основните права на Европейския съюз](#) (Х.) - ако някой бъде лишен от своята собственост в защита на обществения интерес, дължи му се справедливо и своевременно обезщетение за понесената загуба (цитираното решение № 1182 от 24.01.2020 г. по адм.д.№ 2928/2018 г. на ВАС, III-то отделение).

Законната лихва върху сумата от 2730 лв. за периода от 15.04.2008 г. до 22.03.2011 г. е в размер на 990.08 лв. съобразно изчисленията на т.28 в задача № 2 на основната ССЕ. Съобразно диспозитивното начало в процеса и доколкото ищецът претендира сума в размер на 989.72 лв., именно тази сума следва да му бъде присъдена, ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска на 31.10.2011 г. до окончателното ѝ изплащане, каквато законна последица се претендира с исковата молба.

При този изход на спора и на основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ на ищеца следва да бъдат възстановени сторените разноси в размер на 25 лв. за държавна такса и 300 лв. за адвокатско възнаграждение.

Водим от горното АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД – С. град, I-во отделение, 69-и състав,

Р Е Ш Е Н И Е :

ОСЪЖДА Агенция „Митници“ от [населено място], [улица], да заплати на [фирма], ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление [населено място], [улица], ет.1 и със съдебен адрес [населено място], [улица], ет.1, чрез адв. М. А. от САК, **на основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ** обезщетение за имуществени вреди, претърпени в резултат на отменено Решение № 645 от 24.10.2008 г. на началника на Митница Аерогара – С., в размер на 989.72 лв., ведно със законната лихва от 31.10.2011 г. до окончателното ѝ изплащане и на основание чл.10, ал.3 ЗОДОВ сторените в производството разноси в размер на 325 лв.

Решението може да се обжалва в 14 дневен срок от съобщението до страните за постановяването му с касационна жалба пред ВАС на РБ.

СЪДИЯ:

